No. 2. 1840

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK NIEUWS- BLAD.

Zondag 5 Januarij.

De BREDASCHE COURANT verschijnt van af 1 Januarij op den voet der meeste Provinciale Bladen, driemalen 's weeks, te weten: Dingsdags, Donderdags en Zondags. De Prijs van het nieuwe Abonnement is per drie maanden, franco per post door het Rijk ƒ 3,60, en ƒ 3,25 binnen de Stad Breda.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 31sten December.

De commissie voor het adres van antwoord van de kamer der gedeputeerden heeft gisteren, onderen het voorzitterschap van den president der kamer, over den algemeenen geest van het antwoord beraadslaagd. Het is hierbij gebleken dat men dit stuk ditmaal tot geen voorwerp van bepaalde oppositie wil maken, zoo dat hetzelve van weinig staatkundige beteekenis zal zijn. Vrijdag zal de commissie op nieuw bijeen komen en haren rapporteur benoemen, dat waarschijnlijk de heer *Remusat* zal zijn.

Naar men wil, zullen er in de kamers der pairs bij gelegenheid van de discussie van het adres, aan de ministers eenige interpellaties worden gedaan.

— De geruchten wegens eene verandering in het bestuur nemen dagelijks toe; bij deze verandering, die echter eerst na de aanbieding van het adres zou plaats hebben, zou de heer *Guizot* de binnenlandsche zaken bekomen; de heer *Duchâtel* openbare werken en koophandel; de heer *Dufaure*, justitie; de generaal *Cubières* zou den generaal *Schneider* in het oorlogsdepartement vervangen; de heeren *Passy*, *Villemain* en *Duperré* zouden hunne portefeuilles behouden. — De heer *Guizot* is heden bij den koning ontboden en bij Z. M. twee uren in conferentie geweest.

— In de kamer der pairs is gisteren een bevelschrift voorgelezen, waarbij dezelve weder als geregtshof geconstitueerd wordt, om, behalve over de beschuldigden van mei ll., ook uitspraak te doen in de zaak der vroeger voortvlugtige en nu in hechtenis zijnde beschuldigden van 1834. De heer *Franck Carré* is daarbij als procureur-generaal benoemd.

— De *Moniteur* behelst een artikel, om den schout-bij-nacht *Lalande* vrij te pleiten van de beschuldiging, tegen hem in de *Augsburgsche Zeitung* gedaan, dat hij de hand heeft gehad in het verraad van den kapudan-pacha.

— Men denkt dat het verblijf van den prins *van Joinville* in Frankrijk slechts kort van duur zal zijn en dat hij op het laatst van Januarij weder naar het eskader in den Levant zal terugkeeren.

De admiraal *Rosamel* is gisteren naar Toulon vertrokken, om het bevel over het reserve-eskader aldaar, op zich te nemen.

— Nadat gisteren de toestand van den Aartsbisschop van Parijs veel bedenkelijker was geworden, is die prelaat heden morgen overleden. Zijn dood werd door het luiden der klokken van al de kerken der hoofdstad aan derzelver bewoners aangekondigd. De heer *de Quelen*, was in 1778 te Parijs geboren, in 1801 tot priester ingewijd. In 1820 werd hij bij den dood van den kardinaal de *Talleyrand Perigord* tot Aartsbisschop van Parijs verheven. Hij bleef tot zijn dood een trouw aanhanger van het vervallen stamhuis. — Men noemt den Aartsbisschop van Bordeaux, de heer *Donné*, als zijn opvolger.

— Het gouvernement heeft 500,000 fr. gegeven, tot schadeloosstelling van de Algiersche kolonisten.

— Bijzondere berigten uit Algiers melden, dat aldaar destijds 6000 man versche troepen ontscheept waren. Intusschen wil men dat de jongste bij het gouvernement ontvangen tijdingen nog [illegible] luiden.

[illegible] men weinig. — De Nederlandsche zaakgelastigde te Madrid, den baron *Grovestins*, is den 27sten [illegible] aangekomen.

[illegible] 100,000 bladen die dagelijks in Parijs verschijnen berekent men [illegible] tusschen de 80 en 90,000 aan de oppositie van allerlei aard behooren en die het tegenwoordig bestuur niet ondersteunen. De legitimistische partij zal daarvoor 8 à 9000 bladen toekomen, de radikale partij bijna evenveel; de Bonapartische partij 1000 à 1500 de overige behooren aan de zoogenaamde dynastieke oppositie, waaronder de *Siècle*, die alleen 26 à 27,000 abonnementen heeft.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT den 31sten December.

Uit Petersburg schrijft men het volgende:

»Daar H. M. de keizerin van Rusland en de Grootvorstin *Olga*, weder geheel hersteld zijn, zoo is de reis dier Vorstinnen naar het zuiden des Rijks opgegeven. Ook van eene nieuwe buitenlandsche reis van den Grootvorst Troonopvolger wordt thans te St. Petersburg niet meer gesproken.

» De Russische officieren verzekeren, dat de laatste veldtogt in Cirkassie veel gunstiger voor de wapenen van den Keizer is uitgevallen dan een der vroegere, en dat alles wat vreemde dagbladen wegens de zware verliezen der Russen aldaar gemeld hebben, bezijden de waarheid, of althans zeer overdreven is."

— Uit het Zwitsersche kanton Tessin loopen de berigten tot den 22 dezer. De Groote Raad telde zes en zestig nieuwe leden, en *Luvini*, de voornaamste bewerker der omwenteling, was met de meerderheid van zes en negentig tegen vijf stemmen tot president benoemd. Intusschen schijnt onder een gedeelte der bevolking groote ontevredenheid te heerschen, en sommigen zagen eene heftige terugwerking te gemoet. In Lucerne ziet men de noodzakelijkheid in, om maatregelen tegen den geest van omwenteling te nemen, die ook aldaar het hoofd opsteekt. De Groote Raad van dat kanton heeft den kleinen Raad gemagtigd, om alles aan te wenden, wat tot beveiliging van personen en eigendommen, inzonderheid van de staatskas, strekken kan, en om verdachte personen in hechtenis te doen nemen.

— Brieven van de Italiaansche grenzen melden, dat de hertog *van Bordeaux*, na de maand Januarij te Napels doorgebragt te hebben, in het begin van Februarij naar Görz zal wederkeeren.

— Uit Konstantinopel heeft men brieven tot den 11. Dezelve houden weinig belangrijks in. Er hadden vreesselijke stormen in de Zwarte zeë gewoed, waardoor vele schepen verongelukt waren.

Het gerucht, dat sultan *Abd-el-Medschid* zijne zuster, prinses *Mihirmah*, op haar dringend verzoek, verlof gegeven zou hebben, om naar Londen te reizen, ten einde de feesten ter gelegenheid van het huwelijk der Koningin bij te wonen, en dat zij vervolgens Italië en Zwitserland zal bezoeken, vereischt nadere bevestiging.

— Volgens de jongste berigten van *Ibrahim*-pacha hield hij in Syrie voortdurend dezelfde positien in. Zijn hoofdkwartier bleef te Marasch, en het leger was gedeeltelijk daar, gedeeltelijk te Aleppo, Adana, Damaskus, Bir en Orfa gelegerd. Hebron was op nieuw in opstand, en de gouverneur dier stad had de vlugt naar Jeruzalem moeten nemen.

ENGELAND.

LONDEN, den 1sten Januarij.

Naar men verneemt is het thans bepaald, dat het huwelijk der koningin op den 16 Februarij zal voltrokken worden. H. M. zal zegt men, tegen den 9den Januarij in de stad komen, om den 16den het parlement in persoon te openen.

Men zegt dat Z. M. de koning van Hannover de voltrekking van het huwelijk alhier zal komen bijwonen.

— Men spreekt van de volgende veranderingen, welke [illegible] in de administratie zullen plaats hebben: lord *Ebrington* zal, naar men zegt, minister van binnenlandsche zaken worden, in [illegible] van lord *Normanby*, en zal in het lord-luitenantschap van [illegible] vervangen worden, door den hertog *van Devonshire*; Lord *Normanby* zal als ambassadeur naar Parijs gaan, in de plaats van lord *Granville*, die als gouverneur naar Oost-Indië zal gaan.

— Men heeft berigten uit Lissabon tot den 24sten December. De ministers hielden zich bezig met het opmaken der stukken, die bij de opening der cortes-vergadering op den 2den aan dezelve moesten overgelegd worden. — Men dacht dat de ministers niet zouden aftreden al werden ook hunne voorstellen verworpen.

De gevangene Miguellistische chef *Remechido* de zoon, was in de gevangenis gestorven.

— Men heeft thans berigten uit Montevideo van October ll., waaruit blijkt, dat de Fransche vlootvoogd *Leblanc*, die steeds de kusten van Buenos-Ayres geblokkeerd houdt, 500 zeelieden te Montevideo aan wal had gezet, om die stad tegen eene aanzienlijke krijgsmagt van den generaal *Rosas*, den bevelhebber van Buenos-Ayres, die tegen haar in aantogt was, te helpen verdedigen.

— Gisteren waren de 3pct. gec. 92⅝, ¼; Ned. 2½pct. 53⅜, ¼; dito 5pct. 98¾; Spanje 24¾; Portugal 23¾.

BELGIE.

BRUSSEL, den 2den Januarij.

Gisteren, ter gelegenheid van het nieuwe jaar, heeft de koning achtervolgelijk de onderscheidene staatsligchamen ontvangen. De heer *Fallon* deed daarbij, als president van de kamer der afgevaardigden, eene aanspraak, waarin hij hoofdzakelijk zeide, dat het afgeloopen jaar smartelijke opofferingen aan Belgie had opgelegd, en dat, zoo het land aan groote rampspoeden was ontkomen, men het te danken had aan de wijsheid des konings en der staatsmagten en aan de nationale onderwerping; intusschen was in dit jaar toch de belgische onafhankelijkheid algemeen erkend. Aan den anderen kant had het land zulke zware beproevingen niet zonder groote schokken te bekomen, kunnen doorstaan; andere noodlottige gebeurtenissen [illegible] zich daarbij gepaard en beiden hadden sporen nagelaten [illegible] mogt de hoop voeden dat deze in het nieuwe jaar geheel [illegible] verdwijnen. — Nagenoeg in dergelijken zin was de aanspraak van den president van den senaat.

— De heer *Fagel*, Nederlandsch gezant te Parijs, is alhier op zijne doorreis bij HH. MM. in officieel gehoor ontvangen geworden. Het *Commerce Belge* zegt, dat men aan dit gehoor de hoop verbindt eener spoedige uitdenwegruiming van de geschillen die de uitvoering van het traktaat nog vertragen, en hetzelve althans van de goede verstandhouding tusschen de beide hoven getuigde.

— In de zitting van den senaat van den 30sten is het nog zeer eenstemmig toegegaan; de ministers van oorlog en openbare werken hebben alstoen de vroegere aanvallen van den heer *de Stassart* tegen het bestuur willen bestrijden, vooral het verwijt willen afweren, dat zij en de heer *de Theux*, bij gelegenheid der 24 artikelen, het koninklijk gezag in de waagschaal gesteld hadden, en hadden behooren af te treden. De heer *de Stassart* herhaalde zijne vorige gezegden en werd ondersteund door de heeren *de Haussy*, *Duguil de Beaulieu* en *Dumon-Dumortier*.

— De koninklijke familie heeft haar winterverblijf van Laeken naar het paleis te Brussel overgebragt.

— Bij eene overeenkomst met de Toskaansche regering zullen voortaan de schepen van beide natien, in de wederkeerige havens als nationale schepen worden toegelaten.

— Blijkens de jongste wekelijksche algemeene opgaaf der graanprijzen is de tarwe met 13 en de rogge 16 centimes per hectolitre verminderd.

— Gedurende het vorige jaar zijn te Antwerpen binnengekomen 1188 schepen, houdende 203,277 tonnen, waarvan 374 Belgische schepen, groot 68,929 tonnen en 1[illegible] engelsche schepen, groot 33,091 tonnen. In het vorige jaar 1838, was het getal ingekomen schepen 1538 houdende 237,048 tonnen; hiervan waren er 364 belgische, groot 74,915 tonnen, en 227 engelsche, groot 57,778.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 3den Januarij.

Door Z. M. zijn, naar wij vernemen, benoemd tot agent van het domein te Zevenbergen, Mr. *W. F. E.* baron *van der Borch van Verwolde*, tot dus verre surnumerair bij de domeinen.

Tot agent van het domein te Eindhoven is benoemd, de heer *L. W. J. A. Wolf*, baron *van Dopff*, tot dus verre bij het domein te Zevenbergen, zijnde tevens het agentschap van het domein van Steenbergen en Rozendaal vereenigd en opgedragen aan Jhr. *P. Six*, agent van het domein te Rozendaal.

— Bij Zijner Majesteits besluit van 13 December, n°. 121 en 122, is aan heeren officieren der Geldersche *mobile-* en *reserve-schutterijen* eervol ontslag verleend, onder dankbetuiging voor de door hen in hunne betrekking aan Koning en Vaderland bewezen diensten.

— Z. M. en eenige leden van het Koninklijk geslacht hebben Dingsdag avond te 's Hage het biduur, dat bij gelegenheid van het oudejaar gehouden werd, onder het gehoor van den weleerwaarden heer hofkapellaan *Dermout*, in de Groote Kerk bijgewoond. Woensdag morgen waren Z. M. de Koning, HH. KK. HH. de Prins en prinses van Oranje en alle overige leden van het Koninklijk geslacht tegenwoordig bij de Godsdienstoefening in de Kloosterkerk, ter gelegenheid van het Nieuwejaar, waar de weleerwaarde heer *Zimmers Verhoeven* het woord voerde.

— Woensdag middag is, bij gelegenheid van het Nieuwe jaar, galadiner van 90 couverts ten hove geweest, waarbij tegenwoordig waren de leden van het Koninklijk geslacht, de Hertog en hertogin van *Saksen-Weimar*, 's Konings ministers, het corps diplomatique, de staatsraden en andere aanzienlijke personen.

— Met den laatsten van de vorige maand heeft Z. Excell. de Graaf *van den Bosch* zijne betrekking van minister van Kolonien nedergelegd, en Woensdag is de heer Staatsraad *J. C. Baud* als Minister van Kolonien *ad interim* opgetreden.

— Laatstleden Zondag heeft de luitenant-generaal *Trip*, tot dusverre directeur-generaal van oorlog, een groot afscheidsdiner gegeven, hetwelk door vele hoofdofficieren is bijgewoond. Eergisteren heeft Z. Exc. de gemelde betrekking aan den generaal-majoor *Schuurman* overgegeven.

— Ten gevolge van het bij de tweede kamer der Staten-Generaal gevallen besluit, zijn de leden aangeschreven, om zich op Maandag, den 13 Januarij aanstaande, des middags ten twee ure, in de residentie te bevinden, ten einde alsdan de werkzaamheden te hervatten.

— De Eerste Kamer der Staten-Generaal heeft zich vereenigd met het ontwerp van wet, houdende bepaling van den duur der verantwoordelijkheid van de bewaarders der hypotheken en het kadaster en der scheepsbewijzen, en magtiging tot vaststelling van een tarief van hunne salarissen; alsmede met het ontwerp betreffende de gevallen waarin de lotelingen der nationale militie al dan niet kunnen worden vrijgesteld wegens de dienst bij de voormalige korpsen mobiele schutterij, en de in der tijd met 's Konings toestemming daargestelde, doch thans desgelijks ontbonden vrijwillige korpsen. Gemelde kamer heeft daarna hare werkzaamheden voorloopig geschorst.

— Te Amsterdam zullen eerstdaags het prospectus en de statuten eener naamlooze maatschappij, ten doel hebbende het daarstellen eener groote verbetering van de vervoermiddelen voor goederen naar den Rhijn, bekend gemaakt worden. Men zou voornamelijk zijn de goederen te Amsterdam in kleine vaartuigen of ligters te laden en deze op de rivieren van Vreeswijk af door stoomsleepers te doen opsleepen.

— Te Barendrecht is den 30sten ll. eene schoone huismanswoning met al de daarin voorhanden zijnde granen, hooi en stroo, door eene onbekende oorzaak, door brand vernield geworden.

— De jongste Javasche couranten tot den [illegible] September vermelden onder andere benoemingen, die van Mr. *G. G. van der Sleyden Geerteranus* tot griffier der beide hooge geregtshoven, en tot lid in den raad van justitie te Samarang den onlangs uit Nederland aangekomen ambtenaar der eerste klasse Mr. *J. H. Dorper-Curtius*. Een ander onlangs uit Nederland aangekomen ambtenaar Mr. *P. Brunsveld van Hulten* is bestemd tot auditeur-militair op de westkust van Sumatra. Bij het militair departement is bevorderd de luitenant-kolonel *J. L. van der Smissen*, tot kolonel-kommandant van het personeel; de luitenant-kolonel *Stennekes*, tot kolonel-directeur; tot luitenant-kolonel, de majoor *J. H. L. de la Chaux*.

— In het vorig jaar zijn uit Java en Sumatra uitgevoerd 728,294 balen en 4205 vaten koffij (zijnde 102,948 balen en 3758 vaten meer dan in 1838); 29,268 vaten en 25,195 kisten suiker; 5183 vaten en 262,101 balen rijst.

— Gedurende het afgeloopene jaar zijn te Amsterdam uit zee aangekomen 2375 schepen.

In genoemd jaar zijn te Amsterdam, Rotterdam en Middelburg aangekomen, geheel of gedeeltelijk door de Nederlandsche Handelmaatschappij beladen, 156 bodems, en voorts in ons vaderland de kielen gelegd van 40 nieuwe schepen, bestemd voor de vaart op de Oost-Indien.

Van Dordrecht zijn in het afgeloopen jaar naar zee gegaan 379 schepen en aldaar aangekomen 371 schepen, zijnde een twintigtal meer dan het jaar te voren.

Te Schiedam zijn in 1839 aangekomen 266 schepen, waarvan 78 met kolen en 188 met 27,219 lasten granen, zijnde 492[illegible] lasten meer dan in 1838.

— Sedert November 1838 tot ultimo November 1839 zijn door de zorgen der Noord- en Zuid-Hollandsche Redding-maatschappij, onder den bijstand der Goddelijke Voorzienigheid, bij het stranden van een tiental schepen op onze kusten, weder zestig personen gered geworden; bedragende het geheele getal dergenen die sedert de oprigting der Maatschappij aan de hulp der reddingbooten hun leven te danken hadden 477 personen.

Van den 4den. Bij Zr. Ms. besluit zijn benoemd tot hoogdijkheemraden van het oude land van Altena, de heeren *J. H. van Ouwerkerk*, *P. van Eeten* en *H. de Jong*, Hzn.

— De afgetredene Directeur-Generaal van Oorlog heeft de respective ambtenaren, zoo militaire als civile, en de geëmploijeerden van het departement, tot een afscheidsbezoek toegelaten, en aan

ieder Bonnier toegelegd eene gratificatie, welke tot dat einde door Zijne Majesteit op zijn voorstel verleend is geworden.

— Z. M. heeft de toepassing van Hoogstdeszelfs besluit van 2 November 1838, waarbij eenige nadere bepalingen ten aanzien van den trek, door de aardappelen-stekers te verantwoorden, zijn vastgesteld, nog gedurende de eerste zes maanden van dit jaar doen uitstrekken, en mitsdien den aanslag van de daarbij belanghebbende fabrijkanten tot den laatsten Junij van dit jaar, volgens Hoogstdeszelfs vroeger besluit van 26 October 1835, doen regelen.

— Hoogstdezelve heeft bepaald, dat gedurende dit jaar de werkzaamheden van de opmeting, peiling en kaartering der hoofdrivieren, alsmede tot de invoering van een algemeen stelsel van peilschalen langs die rivieren, zullen worden voortgezet.

— Men verneemt dat op den 3den Februarij voor het provinciaal geregtshof te 's Hage, de pleidooijen in appel der zaak van de spoorwegmaatschappij en den heer *Brade* zullen komen. De laatstgemelde zou voorts bij het gouvernement in oppositie gekomen zijn, wegens het verleenen van concessie op Rotterdam.

— Door den heer Staatsraad Gouverneur der provincie Zeeland, zijn dezer dagen, naar aanleiding van Z. M. besluit van den 4den Aug. ll. (*Staatsblad N°. 37*), ruim 7000 bewijzen van ontslag, in alleszins vereerende bewoordingen opgemaakt, aan de plaatselijke besturen in het gewest afgezonden, ter uitreiking van zoo vele ingezetenen welke, in de jaren 1830 en 1831, door vrijwillige plaatselijke dienst, zoo bij de schutterij, de volksmagt tot het bewaken der kusten en afwering van vijandelijke strooptogten ingesteld, als bij andere plaatselijke gewapende korpsen, op eene loffelijke wijze, tot in standhouding van goede orde en rust binnen 's lands hebben medegewerkt.

— Uit Nymegen schrijft men van 2 Jan. Men heeft voor eenige dagen, tusschen de dorpen Beek en Wielderen een groot aantal gebakken Romeinsche steenen gevonden, waarop de namen staan van eenige legioenen, die in den omtrek van Nymegen gelegerd zijn geweest. Deze steenen worden algemeen voor den grondslag eener waterleiding gehouden.

— In het afgeloopen jaar zijn in de Maas en Goeree binnengekomen 2,255 schepen en uitgezeild 2,257, behalve de kleinere vaartuigen die langs de zeeuwsche stroomen of binnendoor zijn gearriveerd; zijnde er 334 schepen meer binnengekomen en 340 schepen meer uitgezeild dan in 1838.

— Gedurende het jaar 1839 zijn te Amsterdam in de registers van den burgerlijken stand ingeschreven: 7671 geborenen, waaronder 3917 zoons en 3754 dochters; overleden 6907; huwelijken 1897; echtscheidingen 18.

Te Zaandam zijn geboren 216 zoons, 227 dochters; overleden 170 personen van het mannelijke en 101 van het vrouwelijke geslacht; waaronder begrepen zijn 7 elders overleden, benevens 21 levenloos vertoonde kinderen; huwelijken [illegible].

— De Regtbank van 's Hertogenbosch heeft den 31sten ll. morgen uitspraak gedaan in het jagtproces van Tilburg en Goirle, waarin vroeger voor de grondeigenaren als aanleggers door Mr. *Kivits*, en voor den graaf *van Hogendorp* als verweerder door Mr. *Lotsy*, van Dordrecht, gepleit is. Het openbaar ministerie had tot verwerping van den eisch der aanleggers geconcludeerd: doch de regtbank heeft in strijd met de conclusien, den eisch toegewezen, en verklaard, dat de eigenaars der heerlijkheid Tilburg en Goirle onbevoegd zijn, om zich het uitsluitend jagtregt op de gronden van partikulieren, binnen de heerlijkheid gelegen, door registratie en afpaling te vindiceren.

KINDER-BEDERFKUNDE.

8.

Voor buitengewone zaken, heeft men buitengewone middelen noodig. Dit leert niet alleen 's lands kas, maar ook de kinder-bederfkunde. Alles toch is tegenwoordig tot zulk eene hoogte opgevoerd, dat het woord *buitengewoon*, even zeer een alledaagsche term geworden is, als dat men het andere stopwoord *ongemeen*, overal ziet bezigen. In het gebied der staathuishoudkunde is men tot zulke buitengewone *zaken* gekomen, als daar waren die talloze beambten, die alle op den verhevenen uitgang *eur* eindigen, enz., dat men gansch buitengewone *middelen* vinden moest om er in te voorzien. Evenzoo gaat het echter ook met de wetenschappen, deze zijn van zulk eenen allerijsselijksten omvang geworden, dat de staatsuitgaven er nog slechts kinderwerk bij zijn; zij moeten echter, *coûte qui coûte*, het hoofd der jeugd in; zoo als de belastingen *nolens volens* den volken opgedrongen worden. Het kind en het volk staan in dezen opzigte gelijk, beide *moeten* den verzilverden pil slikken. Het een om den wetenschappelijken kolos te handhaven, het ander om de monstreuse staatsinrigtingen in gang te houden. Kolos of monster is om het even; beide immers zijn *buitengewone zaken*. Om het volk de belastingen te doen betalen, heeft men eene reeks van *eurs* noodig, die een ontelbare menigte van *iezen* bezigen, geruggesteund door wet en rijks-advocaat, om de belasting te innen en om een groot gedeelte van de belasting zelve te verslinden. Het geneesmiddel is daarom zoo erg als de kwaal. Het teert van den lijder, onderwijl het hem geneest. Even zoo handelt de bloedzuiger. Helaas! hier echter niet om het kwade overtollige bloed af te tappen. Nu, het is alles eene gelijkenis, en slechts van de kinder-bederfkunde. Hier heeft men namelijk, om den kolos of toren van Babel, de wetenschap, staande te houden, de toevlugt moeten nemen tot een middel nog erger, dan al de *eurs* en *iezen*, tot de *ambitie!* Dat is de weg geworden, waarop men tot het doel komt. Den echten bloedzuiger gelijk, die het hartebloed der waarheid wegzuigt, en het vuile bloed der ijdele eere teruglaat. De vampijr die tot den laatsten druppel geest en leven wegzuigt, enkel omdat hij de ziel van het ware leven berooven moet, om haar het valsche te kunnen geven. De ambitie is nu de opium, die den geest in de hoogste vervoering brengen moet, en wel om tot gedachten en voorstellingen te komen, waartoe de mensch anders niet zoude gekomen zijn. Zij is de *Hirachich* der Arabieren, waardoor deze zich in eene denkbeeldige wereld overplaatsen moet, omdat de wezenlijke als iets gewoons hem niet meer voldoet, maar het *buitengewone* gezocht moet worden.

Arme menschen-wereld! naar uwe beurs geplaagd door alle *eurs* en *iezen*, naar uwen geest nog meer gefolterd door ondragelijke ambitie, doolt gij tusschen pijnlijke verdrukking en armzalige gejaagdheid voort, als de slaaf die beide: den honger en den zweep vreest. Door deze twee leed echter slechts zijn lichaam; maar als de ambitie uw spoorslag wordt, als deze de hongerkuur en de zweepslagen voor den geest is, als zij uwe leermethode wordt, o dan lijdt de onsterfelijke ziel eene ondragelijke slavernij. Want wat zoude zoo jagen, zoo drijven kunnen, zulk eene inspanning te weeg brengen, als dat eene, steeds wederkeerende, *gij kunt slechts heerschen door te weten.* En dit is ambitie in haren hoogsten bloei, wetenschap wordt dan heerschzucht. De ambitie voert tot de hoogste dwingelandij, zoodra zij de waarheid zoekt, om te heerschen! Zij zegt u, zij fluistert, zij brult u toe: overwin allen in kennis, en gij zijt de *eerste!* In het gebied der geestenwereld geldt door haar dan slechts hij, die door zijne kennis, alles voor zich doet buigen. Neen, voor zijnen geest! Neen, voor zijne geestigheid! Want kennis, geest en geestigheid ondergaan, daar waar de ambitie slechts schitteren wil, de wonderlijkste verbroedering der wereld. Het is eene coalitie zooals die der Franschen. Voor een *bon mot*, mag men een vriend opofferen, voor een' geestigen zet, Godsdienst en deugd op het spel zetten. Een *equivoque* en *calembourg* zijn de sieraad van zulk eene menschheid! De ambitie doet niets dan den geest tot dezen toestand te drijven. Want zij is zelve louter egoisme. Even zoo als de staat die elk middel bezigt om aan geld te komen, zoo handelt hij die door ambitie tot wetenschap drijft. Zij hollen dan beide voort en voort, denken altijd aan de toekomst, en meenen, hare hoogte bereikt hebbende, stil te kunnen staan! dan echter is de ambitie en de staatsschuld een geopende afgrond, en anders niet. Arme menschen-wereld! als u de oogen opengaan, wat zal er dan plaats vinden? Er blijft niets over voor de rust en het lichaam beide, in dezen toestand, dan *waarheid!* waarheid, zoo iets, kan nog genezen! maar vele verliezen de kracht om de waarheid te kunnen zien, te kunnen verdragen!

ALLERLEI.

Anecdote betreffende Maria Theresia.

De keizerin MARIA THERESIA vroeg eens, tijdens hare zwangerschap, aan een harer vertrouwde hovelingen: » Wat dunkt u, zou ik » moeder worden van een' zoon of van eene dochter?" Deze, genoegzaam den wensch der keizerin kennende, antwoordde: » Waarschijnlijk zal het hof verblijd worden, door de geboorte van » een' Prins!" — » Ik geloof het niet — hernam zij — willen wij » wedden? om twee dukaten, het zal eene Prinses zijn!" — De hoveling, vond zich door de scherts harer Majesteit hoog geëerd, — nam de weddingschap aan, — en verloor ze.

Hierdoor bevond hij zich in de grootste verlegenheid over de wijze, waarop hij der keizerin de twee dukaten zou doen geworden. Terwijl hij hierover peinsde, en verlegen zijn voorhoofd wreef, ontmoet hem de dichter METASTASIO. Deze hielp hem te regt: hij nam een stukje papier uit zijn zakboekje, en schreef met een potlood een gepast bijschrift. Dit beviel den hoveling ongemeen: hij schreef het over, wikkelde de ducaten er in, en deed ze de keizerin toekomen. Het bijschrift was van dezen inhoud:

'k Betaal hier, wat ik heb verloren,
Wijl u een' dochter is geboren:
Doch is zij u gelijk, o edele Vorstin!
Dan is het geen verlies, maar voor heel de aard gewin!

VOOR SCHOKLANDS ARME VISSCHERS.

Andermaal zijn er *honderd vijftig guldens*, en dus nu reeds eene som van *ƒ 600*, voorloopig naar *Schokland* overgemaakt, terwijl bij de Dames-Commissie reeds ongeveer *tweehonderd stuks* voorwer-

pen ter Verloting of ingezonden, of toegezegd werden. — Bij het naderen van den tijd dier Verloting, wordt het weldadig Publiek onderrigt, dat de *zeer weinige* nu nog voorhanden Kaarten *alleen*, en wel *niet later* dan den 10. dezer maand, verkrijgbaar zijn gesteld bij de Boekhandelaars BROESE & COMP.; zulks is voor de regelmatige behandeling dezer zaak noodig geoordeeld. — Mevrouwen DE KLERCK, DE ROY en VERHOEVEN wachten nu ook, zoodra mogelijk, de nog beloofde Voorwerpen, die den 14. Januarij, zijnde daags vóór de Verloting, van 's ochtends 10, tot 's middags 2 ure, in eene der Zalen van het Stadhuis, ten toon liggen zullen. — Aan de Dames, die *met naam* aan deze Weldadige Loterij hebben medegewerkt, zal eene Kaart van Toegang tot de Tentoonstelling worden uitgereikt, die tevens voor hare familiebetrekkingen geldig zal wezen; — Dames, die slechts *onder eene Letter* bekend hebben willen zijn, kunnen den 13. dezer, tegen vermelding harer *Letters*, eene dergelijke Toegangkaart laten afhalen bij die Dame van de Commissie, aan welke zij de opgave harer medewerking hebben ingeleverd.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (3 *Januarij*) waren genoteerd: Ned. $2\frac{1}{2}$ pCt. $52\frac{1}{16}$, een zest., $51\frac{7}{8}$; dito 5 pCt. $98\frac{1}{4}$, 98; Kansbill. 23 dert. zest., $\frac{1}{4}$; Sijndik. $4\frac{1}{2}$ pCt. $92\frac{1}{16}$, $91\frac{7}{8}$; Handelm. 167, $166\frac{1}{2}$; O. Indie 5 pCt. $96\frac{1}{8}$, 96; Ardoins $22\frac{5}{16}$; oude Russen $105\frac{1}{4}$; Roebels 6 pCt. 68 drie achtste, $\frac{1}{4}$; Braz. $73\frac{3}{4}$; Bl. Grieken 14.

*** Heden ontvingen wij de hartverscheurende tijding dat onze veelgeliefden oudsten Zoon EVERHARDUS KRISTIANUS, tweede Stuurman op het Fregatschip de *Broedertrouw*, Kapitein J. H. HAZEWINKEL, na eene gelukkige Reis den 23. December jl. van *Java* in het Vaderland teruggekeerd, in den avond van den 28. December jl. op de Reede van *Brouwershaven* door een ongelukkig toeval in den bloeijenden leeftijd van 23 jaren zijn graf in de golven heeft gevonden.

Een ieder welke den braven veelbelovende Jongeling gekend heeft, zullen diep beseffen de slag welke ons treft.

H. VOLKERSZ,
C. H. VOLKERSZ,
Geb. VAN KRULEN,

GINNEKEN bij BREDA,
1 Januarij 1840.

Vrienden en Bekenden gelieven deze algemeene ook als bijzondere Kennisgeving aan te nemen.

*** Den 29. December 1839 is binnen *Utrecht* overleden Vrouwe HENRIETTA HOFMAN, Douairière van den Hoog Wel geb. Heer Jonkheer Mr. PAULUS WILLEM BOSCH VAN DRAKESTEIN.

*** De Ondergeteekende heeft de eer te berigten, dat hij begonnen is, onder de Firma van DE MAN, met eene STIJFSEL-FABRIJK voor de verschillende Stijfselsoorten, te *'s Princenhage*, Provincie *Noord-Braband*, welke hij de vrijheid neemt aan te bevelen; met verzoek zich, behalve aan het Fabrijkgebouw, te adresseren ten huize van den Medicinae-Doctor DE MAN, practiserend Geneesheer te *Breda*.

W. F. RENGERS DE MAN.

*** Men wenscht met IEMAND overeenkomst te treffen, die zich met den HANDEL in HOLLANDSCHE TURF, hetzij voor eigene Rekening of in Commissie wil belasten, en hiertoe genoegzame soliditeit door eigene middelen of voldoenden borgtogt kan aantoonen. — Belanghebbenden gelieven zich met besloten en *franco* brieven, onder lett. M. N. te adresseeren, aan het Postkantoor te *Breda*.

Op nader te bepalen dag, zal in den loop dezer maand Januarij, te *Chaam*, voor eenen termijn van *zes jaren* publiek worden Verhuurd: den WIND-KOREN-MOLEN aldaar.

*** De ondergeteekende Azijnmakers hebben, ten gevolge van den stand der Graanprijzen, besloten om den Prijs der Bier-Azijn op den 1. Januarij 1840 met *f* 6 per Last te verhoogen.

A. VAN BERKEL & ZOON, te *Delft*.
Wed. N. BROUWER, . . . » *Rotterdam*.
S. E. CRIELLAERT, ... » *Rotterdam*.
Gebroeders HAVELAAR, . . » *Rotterdam*.
KNOCK, ... » *Schiedam*.
G. LEEMBRUGGEN, ... » *Leyden*.
B. MALEFEYT, ... » *Rotterdam*.
MURACH & Co., ... » *'s Gravenhage*.
OSEJ & DEN BERGER, . . » *Rotterdam*.
H. E. SCHUURMAN, ... » *Utrecht*.
P. H. TROMP, ... » *Rotterdam*.

GESCHIEDENIS VAN NAPOLEON.

De *Derde Aflevering* ziet thans het licht, en is verzonden. De inteekening blijft alsnog open, tot dat de *Vierde Aflevering* in druk zal zijn verschenen.

Bij de begunstiging, welke aan deze onderneming reeds dadelijk, door een ruim getal inteekenaren, is te beurt gevallen, acht de Uitgever, in het oogenblik dat overal het oorspronkelijke Fransche werk in 100 afleveringen wordt aangekondigd, het niet ongepast zijne Landgenooten aandachtig te maken op het verschil, hetwelk er, in vorm en inhoud, tusschen dit werk en het zijne bestaat. Ten aanzien van het eerste zal hij slechts behoeven te doen opmerken, dat de Fransche afleveringen, hoe schijnbaar groot in getal, elk slechts één vel druks bevatten, terwijl de Nederduitsche, welke op de Hoogduitsche uitgave zijn geschoeid, meer tekst en platen beslaan, en hetzelfde werk in 34 afleveringen verschaffen. Wat het tweede aangaat, is het onderscheid van nog grooter gewigt hier te lande. Trouwens, zoude de Uitgever het nimmer van zich hebben kunnen verkrijgen, om de Fransche uitgave letterlijk op onzen bodem over te brengen, en daardoor bij te dragen tot de verspreiding van eene lettervrucht, waarin, zoo als wel te verwachten was, alles eene partijdige opgewondene schildering der daden van NAPOLEON ademt. Door deze overtuiging geleid, oordeelde hij, bij de voorgenomene uitgave van gedacht werk, reeds in de eerste aankondiging hiervan aan zijne landgenooten, eenen waarborg te moeten geven, dat hetzelve, zoowel in tekst als in platen, slechts eene vrije navolging en wel op den voet van de Hoogduitsche vertaling zal zijn, en daarbij steeds in acht genomen zal worden, dat bij de erkenning der uitstekende talenten van den vermaarden man, vele zijner bedrijven, uit een zedelijk oogpunt, moeten gewraakt worden; dat, met één woord, het werk in eenen geest zal ingerigt worden, om ook den bijval van den Nederlander te kunnen erlangen.

Aan deze voorwaarde vleit de Uitgever zich bij de eerste afleveringen voldaan te hebben, en hoopt hij niet minder in het vervolg te beantwoorden; terwijl hij zich wederkeerig voor de toenemende belangstelling in zijne uitgave durft aanbevelen.

*** Bij J. H. LAARMAN, te *Amsterdam*, ziet het licht:

NEDERLANDSCHE MUZEN-ALMANAK

VOOR 1840:

onder Redactie van den Heer J. IMMERZEEL JR.

Twee en Twintigste Jaar, in 8vo. Prijs *f* 3,50.

Versierd met de volgende Platen.

TITELVIGNET, naar de teekening van Mw. F. GHEBES, door J. B. TETAR VAN ELVEN.

REMBRANDT IN ZIJNE RAMP, naar de schilderij van N. PIENEMAN, door JOH. DE MARE.

H. K. H. DE ERFPRINCES VAN ORANJE, naar de teekening van J. G. SCHREINER, door D. J. SLUYTER.

OUD HOLLANDSCH HUISHOUDEN, naar de schilderij van G. Dou, door A. L. ZEELANDER.

DE SLAG BIJ BAUTERSEM, naar de Schilderij van C. KRUSEMAN, door J. W. KAISER.

PORTRET van den Heer J. VAN HARDERWIJK Kz., naar de schilderij van J. W. SCHMIDT, door J. P. LANGE.

WINTERNACHT, Fac-Simile van Mr. J. VAN LENNEP, door J. C. BENDORP.

GONDELLIED, Muzijk voor de Piano van J. E. TH. WAUBERT DE PUISEAU.

HET ROZENKNOPJE, Muzijk voor de Piano van K. A. CRAEYVANGER.

Te BREDA, bij BROESE & COMP, Boekdrukkers en Boekverkoopers.